

Parlem amb...

HORST STOWASSER, IMPULSOR DEL PROJECTE A

'Hem de plasmar les idees en models pràctics'

Ferran Aguiló

Lescriptor alemany Horst Stowasser ("1951), impulsor del Projecte A i llibertari de tota la vida, ha publicat desenes de llibres àcrats, que es distingeixen pel seu estil entretingut i el seu llenguatge estrictament popular. L'últim, titulat "Anarquia", va saltar immediatament al número u en el rànquing alemany de llibres de no ficció, tot i tenir més de 500 pàgines.

En el seu penúltim títol, "Anti-Aging für die Anarchie?" ("Li cal a l'anarquisme un tractament antiarrugues?"), presentat a la Fira del Llibre de Frankfurt, (2007) relata la seva última visita a Barcelona. És un dels responsables de l'arxiv-biblioteca Das AnArchiv.

En aquests moments conjuntament amb altres companys i companyes han iniciat la Fase B del Projecte A, que consisteix en una experiència de convivència de gent entre 2 i 76 anys en una casa comú.

Per parlar-nos de tot plegat en una sèrie de xerrades i participar en la Universitat Lliure d'Estiu ens visitarà aquest juliol a l'Espai Obert, a l'Hotel d'Hungria, 71 de Barcelona. El dia 23, a les 20h, farà la xerrada "El Projecte A i la seva Fase B" (amb membres del Projecte A de Neustadt); el dia 24, a les 20h, "Anarquisme i cooperativisme", amb membres del Projecte A de Neustadt i membres de cooperatives autogestionàries catalanes; i el dia 25 a les 20h, "Anarquisme i municipalisme", amb membres del Projecte A de Neustadt, amb membres de grups de debat sobre municipalisme llibertari.

-Explica'ns resumidament la primera fase del Projecte A en els anys 80 i 90 i quin abast va tenir.

-Poc et puc dir de l'abast, ja que no va ser ni una organització ni un moviment, sinó un llibre llançat al món, fa un quart de segle, per tal que de les seves idees s'en servís qui volgués. Em sembla que ha inspirat i continua inspirant— llibertaris de tot el món.

-Això sí, la idea com a tal és molt senzilla: sortir dels infuencats guetos anarquistes i tornar a plantar les idees àcrates un altre cop dins la vida quotidiana. És a dir: muntar projectes llibertaris pràctics que puguen presentar alternatives i donar resposta als problemes reals— tant nostres com de la gent que ens envolta. Models actius i accessibles també per a la gent sense adscripció política. Estricto-

ment és el mateix plantejament que dóna l'anarcosindicalisme clàssic: una resposta llibertària i radical en el món laboral mitjançant un sindicat combatiu però "apolític", obert no només als anarquistes sinó per a tot treballador que vulgui canviar la seva condició.

La nostra idea no va ser la de muntar un sindicat, sinó adaptar la idea base a altres camps. El que ens interessava era reunificar els tres sectors de la vida: guanyar-se el pa, gaudir de la vida i canviar la societat. O en altres paraules: el sector econòmic, el privat i el polític. El que va sorgir a Neustadt, la ciutat on visc, va ser una xarxa d'empreses autogestionades, comunitats de convivència i iniciatives culturals i polítiques, tot això amb un fort compromís ecològic. Això s'anomenava Wespe, que vol dir vespa.

Va començar amb molt d'entusiasme, vam muntar l'Okohof, una antiga fàbrica convertida en un focus de les més diverses activitats, vam estar presents en més de dues dotzenes de cases i tallers en tota la regió, participant-hi fins a 200 adults. Crec, que vem aconseguir molt impacte en la població i s'hi va apuntar Neustadt és un poble de 50.000 habitants. Va ser una lluna de mel, que va durar uns quatre anys.

-Però després vas tenir una crisi. Què va passar?

-Simplement ens vam barallar, el que passa sempre. Clar que el projecte va atreure els anarcopuristes com les mosques i venien de totes bandes a instal·lar-se i a criticar. No venien a treballar, venien a comprovar que estavem equivocats. Volem imposar les seves línies dogmàtiques i al final vam aconse-

guir rebenar tota l'estructura i apagar qualsevol sentiment comú. Van muntar una típica provocació per qüestions del "political correctness". Ens vam dividir en fraccions i la gent que acabava d'entrar en el món llibertari el va abandonar fastiguejada. Jo també vaig marxar.

Però el que és interessant és que les bases del projecte com a tal van sobreviure a aquesta profunda crisi. Avui en dia, quinze anys després, la Wespe segueix existint i també una sèrie d'empreses i iniciatives. I tot i que el pla polític del projecte A a Neustadt mai no es va acabar de desenvolupar com estava previst, pensem que ara es pot donar aquesta fase B, encara que sigui amb molt enderrement.

-Quina vinculació va tenir el projecte A amb Catalunya i particularment amb Barcelona?

-Home!, tu polser ho sabràs millor que jo! Me'n recordo molt bé de les teves visites a Neustadt a principis dels anys 90. Va ser en aquella fase de la "lluna de mel" quan vas venir amb els teus companys de la cooperativa Mön Verd i quan vam destapar els vins ecològics catalans que vas portar a la comunitat Maiaesta, quina nostàlgia!

-Parlent seriosament: des que el projecte A es va presentar al 84 a Venècia i el 86 a Melbourne, va causar molt interès en el món llibertari de molts països, però Catalunya es va destacar des del començament de manera particular. Durant anys ens vam visitar individus, grups i fins i tot delegacions de col·lectius. No eren anarcoturistes ni simplement curiosos, sinó gent seriosa, que realment—com nosaltres— volia aconseguir alguna cosa.

"L'anarcosindicalisme sempre ha estat -i serà- fort quan aconseguís unir la seva identitat 'radical' i la 'sindical'"

J'a que ella també ja havien muntat les seves botigues i tallers, les seves cooperatives i col·lectius, ens vam entendre perfectament, ja que no només ens dedicàvem a xerrar, sinó que intercanjàvem experiències concretes. No sé si me'n recordo de tots, però sí que el de Bicidit i Trivul, Tralla Records, Mön Verd i el Lokal van establir relacions directes amb les nostres col·lectius respectius. Crec que per una temporada força llarga, l'itinerari Barcelona-Neustadt es va convertir en un circuit permanent en ambdues direccions. Vam assistir a col·loquis, debats i manifestacions a Barcelona i recordem amb molt afecte les fantàstiques festes de l'autogestió. Dels catalans vam aprendre com es fan les figures amb taronja i altres coses més serioses), mentre que nosaltres els ensenyàvem com es prepara el 'saumagen'. Però el que més em va cridar l'atenció eren les diferències entre un poble com Neustadt i una metropoli com Barcelona—sobretot quant a la qualitat de vida i la problemàtica de l'habitatge.

-Quina imatge et vas endur de la teva última visita a Barcelona, respecte a l'anarcosindicalisme actual i les experiències autogestionàries a Sants?

Catalunya. Juliol-Agost de 2008

dubte, va ser el que vaig poder veure des de Barcelona alternativa. És a dir, els grups de base, les cooperatives, les cases ocupades, col·lectius autònoms, iniciatives de cultura, empreses autogestionades i moviments de barri. Allí vaig veure fet realitat en gran part les idees del Projecte A quan es refereix a l'intercanvi d'allò econòmic amb allò polític. Vida llibertària quotidiana i lluita directa; gent de totes les edats, capes socials i afiliacions diverses unides en un anhèl comú; resistir i canviar aquesta societat per alguna cosa millor, que neix directament de la seva pròpia cultura diària. Sense oblidar-se del gaudi, de l'oci i de l'alegria de viure. Això sí que és del meu paladar àcrata!

El que més alegria em va donar va ser el barri de Sants, on vaig poder veure que les utopies que tu i jo i tants d'altres vam estar incubant en el Projecte A fa 15 anys han fet arrels i han donat llavors. Això literalment. Estava molt emocionat quan vaig conèixer la teva filla Milena, ja gran, portant la seva pròpia cooperativa amb altres companyes, vivint a Can Vies, lluitant en el barri i òbviamment gaudint de la seva vida.

Això sí que és el que jo anomeno passar una mica més sobre la fase B del projecte A.

-Parlent de generacions, explica'ns una idea més sobre la fase B del projecte A.

-Són dos corrents que no podríem anomenar aquesta segona fase. Per una banda, en els últims anys, s'ha produït el desenvolupament d'una nova generació de llibertaris, independentment del que quedava del Projecte A; gent d'una altra província política i generacional més jove, amb altres inquietuds i que no han viscut el desencantament ni les frustracions de la Wespe. En canvi, sempre hi ha relacions entre totes dues i aquests nous grups i individus utilitzen veles locals i les instal·lacions de la Wespe.

Altre factor és més banal: ens estem adonant que els llibertaris també envolim. Encara que ens sentim joves d'ànim i encara que no ho volem: se'n planteja—com a tothom— la qüestió de com viure una vellesa amb dignitat. Conseqüentment, vam buscar una resposta llibertària, que per suposat no pot consistir en separar els vells i alliar-los en llars d'avis.

Aquests dos corrents actualment estan desenvolupant-se, confluint en tota una sèrie d'activitats i iniciatives, que al seu temps semblen desparter als vells pioners del Projecte A.

-Pots concretar el significat polític d'aquest desenvolupament?

-En el Eilhardshof de cop es torna a cristallitzar la vella idea del Projecte A, on conflueixen anarocs de tota la vida amb gent fins ara totalment apolítica en una visió llibertària comuna. Gent entre 2 i 76 anys, que no només construeixen un model de convivència per a tots, sinó que també es manifesten cap a fora, surten junts al carrer per a respondre als nazis, etc. I que realment aconseguen muntar un projecte de no menys de dos milions i mig d'euros.

El simple fet que s'està aconseguint aquesta suma de diners de forma solitària entre molta gent de tota la població i llibertaris de tot el món, com també les mobilitzacions contra el G8 a Heiligendamm i molts altres fets, demostren, que el moviment llibertari a Alemanya està guanyant força i tenint un gran potencial. El ressò de la fase B del Projecte A és sorprenent. I la pujada general del moviment també ho demostra, per exemple, el gran interès que està avui dia reguanyant la literatura anarquista i els seus llibres, entre altres.

-Et sembla que aquesta pujada és un fenomen alemany?

-Ho dubto, encara que em falta visió sinòptica. Per tornar a l'exemple: estem molt sorpresos quan, fa dos anys, vam descobrir que les idees del Projecte A no estaven tan mortes com pensàvem, quan vam veure a Barcelona el que allà s'havia desenvolupat i de que entre altres arrels, s'havia inspirat pel Projecte A.

-Quina és la situació actual del Projecte Eilhardshof?

-Hem currat durant tres anys i vam començar les cases a fabricar. Ara estan començant els treballs de reconstrucció i al juliol els primers pioners es traslladaran a viure a l'obra. Esperem haver-ho acabat dins de dos anys més.

Així que al 2010 crec que podrem tornar a obrir la biblioteca del AnArchiv i els seus components arxius en la seva seua definitiva. La idea és establir a Eilhardshof també una espècie de centre llibertari internacional, d'investigació, debat i estratègia anarquista, intentant fer de pont entre els països de l'est i l'oest, per impulsar les alternatives llibertàries en la societat moderna.

Segur, que quan obrim el AnArchiv, manturem una festa grossa i comptarem amb la vostra presència...

-Com s'expliquen totes aquestes forces solidàries amb el Eilhardshof? A veure si ens dones alguns exemples?

-Per a la gent, les idees llibertàries seguien sent una cosa exòtica, mentre ens litem a pensaments abstractes, a la

mera protesta o a gestos provocadors de tipus inconfornista. Per tant, la recepta en sí és molt senzilla: només hem de plasmar les idees en models pràctics, en alguna cosa concreta i palpable. I si això es fa en un tema que ens toqui i afecti a nosaltres mateixos i a tots els altres directament i de forma viatal, zas!, la gent reconeix l'atractiu de les nostres solucions. És llavors quan també començaran a entusiasmar-se per les idees que es troben darrere. Els temes poden ser tant ecològics com síndicals, la cultura o com el nostre cas a Eilhardshof el plantejament d'envellir amb dignitat dins una convivència intergeneracional.

El problema de la vellesa avui dia afecta centenars de milers de persones i el dia de demà, milions segons el desenvolupament demogràfic. Nosaltres simplement oferim una alternativa llibertària a les "solucions" de l'estat, de les immobiliàries i dels grans consorci cristiano-socials. Les diferències es perceben clarament. La gent veu que la nostra casa és propietat col·lectiva, no hi ha caps, som solidaris, practiquem una democràcia directa i al final s'adona que el nostre lema és el suport mutu. Això agrada fins i tot a les iaies. I si veuen que aquest model a més a més serveix per a gent sense diners i que tot allò es pot dir anarquia, doncs molt bé. O fins i tot més que això: per a moltes és tota una nova experiència i comencen llibertarment a florir i descobrir un altre món. Avui dia fins i tot els pares dels joves llibertaris, que sempre havien rebutjat les idees dels seus fills, comencen a militat en projectes llibertaris.

Però és molt important que no sigui un xantatge polític. No formem la gent a fer feix ni prenguem per cap confessió política!

-Pot recolzar-se aquest projecte d'alguna manera?

-És clar que sí. Mitjançant els anomenats "presents directes", segons el model dels sindicats de logaters de Friburg. És un sistema que existeix des de fa 20 anys i que és similar a la idea dels famosos microcrèdits de Muhamad Yunus, Premio Nobel de la pau al 2006.

Del llibre «Das Projekt A» no existeix traducció completa ni al català ni al castellà ni un resum força complet es troba a: [Bookchin/Liguori/Stowasser - «La Utopia es Posible»](http://www.quejotibros.com.ar/anas-res/La%20Utopia%20de%20Stowasser.pdf), Tipac: Ediciones, Buenos Aires (ISBN 950-9870-01-3) i a Internet: <http://www.quejotibros.com.ar/anas-res/La%20Utopia%20de%20Stowasser.pdf>

> LES FRASES...

« Ens interessa reunificar el tres sectors de la vida: guanyar-se el pa, gaudir de la vida i canviar la societat. O en altres paraules: el sector econòmic, el privat i el polític »

« El Projecte A va cridar anarcopuristes com les mosques i venien de totes bandes a instal·lar-se i a criticar. No venien a treballar, venien a comprovar que estavem equivocats »

« El que més alegria em va donar va ser Sants, on vaig veure que les utopies que vam estar incubant amb el Projecte A fa 15 anys han fet arrels i han donat llavors »